

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3276/2023. (VI. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.069/2022/3. számú, 1.Pkf.52.309/2022/4. számú, 1.Pkf.52.310/2022/4. számú és 1.Pkf.52.311/2022/4. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Horváth Béla Ügyvédi Iroda, dr. Horváth Béla ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján négy alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XVI. cikkének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének a sérelmére hivatkozással.
- [2] Első indítványában Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.069/2022/3. számú, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt indított nemperes eljárásban hozott másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budakörnyéki Járásbíróság 20.Pk.50.407/2022/7. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte.
- [3] Második indítványában a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.309/2022/4. számú, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt indított nemperes eljárásban hozott másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budakörnyéki Járásbíróság 20.Pk.50.442/2022/6. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte.
- [4] Harmadik indítványában a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.310/2022/4. számú, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt indított nemperes eljárásban hozott másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budakörnyéki Járásbíróság 20.Pk.50.456/2022/6. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte.
- [5] Negyedik indítványában a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.311/2022/4. számú, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt indított nemperes eljárásban hozott másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budakörnyéki Járásbíróság 20.Pk.50.457/2022/6. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte.
- [6] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági döntésekben írtak szerint a következőképpen foglalható össze.
- [7] A bíróság megállapította, hogy az indítványozó megszegte a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat, amikor különböző nyári időpontokban (az első ügyben 2022. július 15. 16.00 és július 18. 8.00, a második ügyben 2022. augusztus 4. 16.00 és augusztus 5. 8.00 között, a harmadik ügyben 2022. július 29. 16.00 és augusztus 1. 8.00 között, a negyedik ügyben pedig 2022. augusztus 12. 16.00 és augusztus 15. 8.00 között) nem biztosította a gyermeke különélő édesapja részére a folyamatos kapcsolattartást. A bíróság elrendelte az elmaradt kapcsolattartások pótlását.
- [8] Az indítványozó azzal érvelt, hogy azért nem adta oda a gyermeket, mert a kapcsolattartásra vonatkozó határozat szerint a gyermek édesapját a nyári iskolai szünetben a két hetes időszakos kapcsolattartást meghaladóan folyamatos kapcsolattartás nem illette meg (ezt az ítéleti rendelkezést a Kúria felülvizsgálati kérelem alapján később, 2022 decemberében hatályon kívül helyezte jogszabálysértésre hivatkozással). A bíróság ezzel szemben úgy érvelt, hogy a gyermek annak ellenére, hogy 2022 áprilisában szabály szerint beíratták az iskola első osztályába, 2022 nyarán még óvodás volt, iskolai tanulmányait 2022. szeptember 1. napjával kezdte meg. Ezért a jogerős ítélet iskolai nyári szüneti rendelkezése még nem voltak irányadó rá. A bíróság hangsúlyozta azt is, hogy az indítványozót is megilleti „két hét a gyermekkel folyamatosan együtt tölthető időtartam”, ennek pontos időpontjáról a feleknek kell megállapodni.

- [9] 3. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó sérelmezi, hogy a bíróság elrendelte az elmaradt kapcsolattartás pótlását. Kifejti egyrészt, hogy a gyermek a beiratásától kezdve „iskolás státuszúnak” minősült, ezért alkalmazandóak voltak rá a kapcsolattartásra vonatkozó határozatnak a nyári iskolai szünetre vonatkozó rendelkezései függetlenül attól, hogy csak 2022 szeptemberében kezdte meg az iskolát. Ennek alapján édesanyaként szerinte jogszerűen tagadta meg a gyermek folyamatos kapcsolattartás céljából történő átadását az érintett nyári időpontokban. Kifogásolja, hogy az iskolába való beiratkozás tényének a bíróságok nem tulajdonítottak megfelelő jelentőséget. Sérelmezi másrészt, hogy a bíróságok nem vizsgálták, hogy az esetlegesen feltorlódozó pótlások a gyermek érdekében állnak-e, illetve nem terhelik-e meg túlságosan az indítványozó életvitelét, kapcsolattartását, családhoz való jogát. A bíróság döntése szélsőséges esetben azt is eredményezheti, hogy az indítványozó nem tölthet el két egybefüggő hetet a gyermekével a nyári időszakban. Ehhez ugyanis a gyermek édesapjával meg kellene egyeznie, de egy ilyen megállapodás a köztük fennálló rendkívül terhelt kapcsolatra tekintettel (eddig már több, mint száz különböző eljárás indult a felek között) lehetetlen. Mindezek alapján az indítványozó megítélése szerint a bíróság döntése sérti a megjelölt Alaptörvényben biztosított jogokat és *contra legem* is.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az indítványokat az indítványozó személyének, az indítványok tárgyának és a kérelmek tartalmának azonosságára tekintettel az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján egyesítette.
- [11] 5. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 5.1. A támadott másodfokú végzést az indítványozó jogi képviselője az első ügyben 2022. november 21-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2023. január 13-án, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben terjesztette elő. A többi ügyben 2022. december 14-én vette át a döntést az indítványozó jogi képviselője, és a panaszt 2023. február 10-én, szintén határidőben nyújtotta be.
- [13] A támadott bírósági végzések alkotmányjogi panasszal támadhatók, a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzésekkel lezárt eljárásokban kérelmezett volt – fennáll. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [14] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. A szülői felügyelet gyakorlójaként az indítványozó jogosult a gyermeke alapvető joga [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] sérelmére is hivatkozni. Az Alaptörvény 28. cikke ugyanakkor nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ennek megsértésére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3421/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [15] Az indítványok a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesítik: a) tartalmazzák azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy az elmaradt kapcsolattartás pótlását alaptörvény-sértő módon rendelte el a bíróság); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [VI. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XVI. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) a VI. cikk (1) bekezdése, a XVI. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében indokolást arra nézve, hogy a támadott végzések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntések alaptörvény-ellenességét és azokat – az elsőfokú bírósági döntésekre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.
- [16] Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2)–(4) bekezdései sérelmét csupán állította, ám ezt érvekkel nem támasztotta alá. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek. Az Alkotmánybíróság rámutat mindemellett, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke nem a bírósági, hanem a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét

{3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, jelen ügyben viszont közigazgatási hatósági eljárás nem volt folyamatban.

- [17] 5.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [18] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezéseket – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, XVI. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését – érintően, illetve az Alkotmánybíróság a szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való jogának tartalmát is kidolgozta már [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. Kiemeli az Alkotmánybíróság, hogy kapcsolattartási ügyekben „elsődlegesen abból szükséges kiindulni, hogy a különélő szülővel való zavartalan (személyes) kapcsolat nemcsak a különélő szülő érdeke és igénye, az kifejezetten a gyermek érdekét és alapjogainak a védelmét is szolgálja” {3067/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [29]}. „A különélő szülőhöz hasonlóan természetesen az együtt élő szülőnek is alapvető igénye, hogy a végrehajtható bírósági ítéletben meghatározott alkalmak teljességében együtt lehessen a gyermekkel. Mindez a gyermek érdekében is áll. Ennek nem mond ellent, hogy az elmaradt kapcsolattartás pótlása csak a gyermek és az együtt élő szülő közös ideje rovására rendelhető el, mert a pótlás értelemszerűen és szükségszerűen csak ilyen módon és az együtt élő szülő együttműködésével valósulhat meg” {3067/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [33]}. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panaszok befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [19] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során nem hagyományos jogorvoslati fórumként jár el, hanem az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ezért az alkotmánybírósági eljárás tárgya sohasem maga az állított törvényt sértés, hanem annak alapjogi vetülete, illetve ezek bíróság általi érvényesítése. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} „A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [20] Az Alkotmánybíróság elé tárt mind a négy ügyben megállapítható, hogy a bíróságok érdemben vizsgálták azt a kérdést, hogy a gyermek édesapját megillette-e a folyamatos kapcsolattartás a nyári időszakban, és megindokolták a nyári iskolai szünet fogalmának értelmezésével kapcsolatos következtetéseiket. Az indítványozó által előadott érvek elsősorban annak alátámasztására irányulnak, hogy a bíróság ezzel kapcsolatban téves eredményre jutott, és az indítványozó nem lett volna köteles odaadni a gyermeket az édesapának. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [21] Az is megállapítható, hogy az alapul fekvő nemperes eljárásokban nem merült fel, hogy az elmaradt kapcsolattartás pótlása bármilyen ok – például a pótlások torlódása – miatt ténylegesen nem állna a gyermek érdekében {3067/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [34]}, a becsatolt iratok szerint erre az indítványozó sem hivatkozott. Az alkotmányjogi panaszok is csak arra utalnak, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének és XVI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét a „várhatóan még több, hasonló tárgyú határozat meghozatala” – és az azok által elrendelt nagyszámú pótlás – okozza majd a jövőben. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az alkotmányjogi panasz jogorvoslati jellegére tekintettel az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz esetében magának a bírói döntésnek kell sértenie az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, hipotetikus alapjogi sérelemre e körben nem lehet hivatkozni {3076/2020. (III. 18.) AB határozat, Indokolás [44]; 3150/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [20]}. Ebből következően a jövőben esetlegesen meghozandó, más bírói döntések tartalmára vonatkozó indítványozói feltevés (különös tekintettel arra, hogy az indítványban foglaltak szerint a bíróság

eddig nyolc pótlási kérelmet elutasított, és csak négy esetben rendelt el pótlást) nem alkalmas arra, hogy ebben az ügyben a bírói döntés alaptörvény-ellenességét megalapozza.

[22] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság az indítványokban foglaltak alapján nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítványok érdemi vizsgálatát indokolná.

[23] 6. A fentiek szerint az alkotmányjogi panaszok nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételeknek, illetve a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/149/2023.

